

at komme tilbage dertil. Det Forsøg, som den høitærede Minister gjorde paa at fastholde Misforstaaelserne, maa altsaa vistnok betragtes som slaaget til Sorden, men ikke desto mindre kan jeg ikke nægte, at jeg noget beklager denne Iver for at bevare Uenigheden i Stedet for at fjerne den. Afgjørende er det jo ikke, thi selv om man fra Ministerbordet, støttet af Pressen og af Agitationen ude i Byvindierne, søger at fastholde de aldeles forældede Misforstaaelser med Hensyn til Folkethingets Stilling, vil det ikke lykkes at bevare Misforstaaelserne. Folket følger jo saa nøie med, hvad der sker herinde hver Dag, at det er fuldkommen paa det Kene med, hvad Folkethinget vil, og ethvert Forsøg paa igennem Debatten at skjule Noget eller at hindre en fuldstændig klar Forstaaelse er fuldstændig spildt. Det tror jeg, som sagt, heller ikke har været den høitærede Ministers Mening, han har ikke tænkt paa at forhindre Sandheden fra at komme frem, men er selv endnu saa hildet i de gamle Misforstaaelser, der ere komne op i Stridens Hestighed, at han ikke kan se det. Det er et Tidens Tegn, som ikke er godt. Ja, vil man endelig have Kampen fortsat paa skarpe Betingelser, saa vil den blive fortsat paa skarpe Betingelser, det er os i og for sig temmelig ligegyldigt. Jeg er saa fuldstændig vis paa Oppositionens Seir. Den har altfor meget ikke blot Retten paa sin Side, men hele vor Tids Bevægelser, baade den sociale, aandelige, intellektuelle Udvikling her i Landet paa sin Side, til at den ikke skulde seire med den samme Magt, som den seirede med før 1848, det er der ingen Tvivl om. Men jeg tror ganske vist, at det for mange Interessjer i Landet vilde være ønskeligt, om man kunde naae en Afslutning uden alt for store Vanskeligheder. Det er det, jeg har bestræbt mig for. Jeg beklager, at det ikke har fundet nogen Paastjønneelse fra den høitærede Ministers Side.

Derimod kan jeg ikke nægte, at det interesserer mig at høre det Forsvar, den høitærede Minister førte for, at hans Politikk var grundlovsmæssig. Jeg har længe ventet paa et saadant Svar, det var aldeles nødvendigt, at det en Gang maatte komme. Det er gjentagne Gange fremhævet mod Ministeren, at hans Politikk stred mod Grundloven, at det var Grundlovsbrud. Han har altsaa derpaa svaret: Jeg forsvarer mig ikke, det overlader jeg til Rigsretten. Det er jo imidlertid klart, at paa den Maade maa al Forhandling med dette Ministerium ophøre. Den er umulig; enhver Forhandling maa være forbi, naar man svarer paa

den Maade. Der kan ikke forhandles med et Ministerium, der staar paa Grundlovsbrudets Standpunkt og ikke kan friggjøre sig derfor. Jeg anser det altsaa for et Fremstridt, at Ministeren med Hensyn til dette Punkt har fraveget sit tidligere Standpunkt og har gjort et alvorligt Forsøg paa at forsvare sin Politikk som grundlovsmæssig. Ministeren erklærede meget bestemt imed stor Høitidelighed, at der var ikke en Tøddel rigtig i den Paastand, at han havde brudt Grundloven, og han føiede til, først et Slags Argument, om man vil kalde det saa, et Slags Henvisning til, hvad en anden Regjering vilde have gjort i lignende Tilfælde. Henvisningen gik ud paa, at enhver Regjering den 31te Marts 1885 vilde have gjort det Samme, som dette Ministerium har gjort, hvis der da ikke var blevet indgaaet Forlig. Det undrer mig, at den høitærede Minister ikke ser, at der ligger en umaadelig Svagheit i denne Indrømmelse: Hvis der ikke var indgaaet Forlig. Det er jo nemlig, det vi Alle paaftaa, at der vilde være blevet Forlig, hvis Ministeriet var gaaet. Hvis det havde fulgt det samme System, som andre Ministerier følge i alle andre Stater og som dets egne Forgjængere have fulgt her i Landet, vilde der være blevet sluttet Forlig. Altsaa deri ligger en stor Anklage mod Ministeriet selv; thi det har ikke blot Intet gjort, navnlig ikke ofret sig selv for at faae Forlig, men det er aldeles utvivlsomt, at det, at der ikke blev sluttet noget Forlig, ganske jærlig skyldtes Ministeriets Optraeden, hele dets Vedelse og Optraeden i Fællesudvalget. Det er urigtigt, hvad der blev sagt i Gaar her i Thinget, at Forhandlingerne i Fællesudvalget vare strandede, forinden de sluttedes, at baade Høire og Venstre vare enige derom. Nei, det vare de slet ikke. (Sagb: Jo, det er bekjendt). Nei, det er ikke bekjendt. Den sidste Passus i Fællesudvalgets Betænkning indeholder Følgende: „Paa dette Forslag forlangte Mindretallet Svar inden Kl. 12 Nat“. (Ufbrudelse). Jo, det var Ministeriets Parti, der forlangte dette Svar. I den Anledning udtalte Formanden, at de nu fra begge Sider foreliggende Forslag burde gjøres til Gjenstand for nærmere Overveielse, saaledes at Rigsdagens øvrige Medlemmer kunde faae Anledning til at kjende Forslagene og overveie Stillingen. Paa Foranledning udtalte Hofstein, at hans Forslag kunde modtage Modifikationer efter nærmere Forhandling. Formanden sluttede derefter Mødet med den Meddelelse, at et nyt Møde i Fællesudvalget vilde blive afholdt efter nærmere Tilføjelse, saa snart